

Úkol**1. Vyber z nabídky slova a slovní spojení a doplň je do textu ve správném tvaru.**

král Slunce; evropský; ovlivňovat; umělecký; rozum; myslím, tedy jsem; barokní; antický; kolébka; další země; idea; racionalistický; preromantismus; René Descartes; duše.

Klasicismus

..... klasicismu byla Francie. Svého vrcholu klasicismus dosáhl v době vlády „.....“ Ludvíka XIV., tedy v době, kdy v jiných zemích doznávalo baroko. Brzy se rozšířil i do tehdejší západní Evropy.

Klasicismus ovlivňoval umění a literaturu i v průběhu 18. století, kdy přijal osvícenské filozofie. Tento osvícenský klasicismus myšlení a literaturu v některých evropských zemích až do konce 18. století. Pak zvolna ustupoval a mísil se s novými uměleckými tendencemi. Toto přechodné období nese název

Klasicismus měl velmi blízko k filozofii (ratio =), jejímž hlavním představitelem byl francouzský filozof (1596–1650). Jeho proslulá věta „Cogito, ergo sum.“ (=) vyjadřovala i základní ideu racionalistů – pouze rozumem lze dosáhnout poznání, které bude průkazné a obecně platné.

Klasicismus byl reakcí na umění – jeho mysticismus i dualismus těla a Proti tomu staví střídmost, rozum, pravdu, rozvahu, vyrovnanost.

Klasicismus byl směr, který inspirovaly ideály starověku. V antickém umění byl spatřován vzor umělecké krásy, uměřenosti a tvůrčí kázně.

Klasicismus se nejvýrazněji uplatnil v **dramatu**. Jeho autoři důsledně dodržovali **Aristotelovu myšlenku jednoty místa, času a děje**. Celý příběh se tedy musel odehrávat na jednom místě, musel být dějově jednotný (bez vedlejších motivů), a musel se odehrávat zhruba ve čtyřiaadvaceti hodinách.

2. Rozhodni, kam patří.

bajka, epos, vysoká vrstva, óda, antika, neurozený, soudobý život, komedie, tragédie, fraška, satira

Literatura

a) literatura vysoká

mezi žánry vysoké patřily,
 a, které pojednávaly o životě
 (např. vladařů, vojevůdců) a svůj děj často čerpaly z

b) literatura nízká

mezi žánry nízké patřily,
; stavěly do centra dění postavy z řad měšťanstva;
 náměty vycházely ze

3. Vysvětli následující pojmy.

- BAJKA**
-
- EPOS**
-
- FRAŠKA**
-
- KOMEDIE**
-
- ÓDA**
-
- TRAGÉDIE**
-
- SATIRA**
-

(Zdroj: POLÁŠKOVÁ, T.: *Literatura: přehled středoškolského učiva*, Třebíč: 2015, s. 54;
 PROKOP, V.: *Dějiny literatury od starověku do počátku 19. století*, Třebíč: 2008, s. 60–62.)

Řešení**1. Vyber z nabídky slova a slovní spojení a doplň je do textu ve správném tvaru.**

král Slunce; evropský; ovlivňovat; umělecký; rozum; myslím, tedy jsem; barokní; antický; kolébka; další země; idea; racionalistický; preromantismus; René Descartes; duše.

Klasicismus

KOLÉBKOU klasicismu byla Francie. Svého vrcholu klasicismus dosáhl v době vlády „**KRÁLE SLUNCE**“ Ludvíka XIV., tedy v době, kdy v jiných zemích doznávalo baroko. Brzy se rozšířil i do **DALŠÍCH ZEMÍ** tehdejší západní Evropy.

Klasicismus ovlivňoval **EVROPSKÉ** umění a literaturu i v průběhu 18. století, kdy přijal **IDEJE** osvícenské filozofie. Tento osvícenský klasicismus **OVLIVŇOVAL** myšlení a literaturu v některých evropských zemích až do konce 18. století. Pak zvolna ustupoval a mísil se s novými uměleckými tendencemi. Toto přechodné období nese název **PREROMANTISMUS**.

Klasicismus měl velmi blízko k **RACIONALISTICKÉ** filozofii (ratio = **ROZUM**), jejímž hlavním představitelem byl francouzský filozof **RENÉ DESCARTES** (1596–1650). Jeho proslulá věta „Cogito, ergo sum.“ (= **MYSLÍM, TEDY JSEM.**) vyjadřovala i základní ideu racionalistů – pouze rozumem lze dosáhnout poznání, které bude průkazné a obecně platné.

Klasicismus byl reakcí na **BAROKNÍ** umění – jeho mysticismus i dualismus těla a **DUŠE**. Proti tomu staví střídmost, rozum, pravdu, rozvahu, vyrovnanost.

Klasicismus byl **UMĚLECKÝ** směr, který inspirovaly ideály **ANTICKÉHO** starověku. V antickém umění byl spatřován vzor umělecké krásy, uměřenosti a tvůrčí kázně.

Klasicismus se nejvýrazněji uplatnil v **dramatu**. Jeho autoři důsledně dodržovali **Aristotelovu myšlenku jednoty místa, času a děje**. Celý příběh se tedy musel odehrávat na jednom místě, musel být dějově jednotný (bez vedlejších motivů), a musel se odehrávat zhruba ve čtyřadvaceti hodinách.

2. Rozhodni, kam patří.

bajka, epos, vysoká vrstva, óda, antika, neurozený, soudobý život, komedie, tragédie, fraška, satira

Literatura**a) literatura vysoká**

mezi žánry vysoké patřily **ÓDA, EPOS** a **TRAGÉDIE**, které pojednávaly o životě **VYSOKÝCH VRSTEV** (např. vladařů, vojevůdců) a svůj děj často čerpaly z **ANTIKY**.

b) literatura nízká

mezi žánry nízké patřily **KOMEDIE, FRAŠKA, BAJKA, SATIRA**; stavěly do centra dění postavy **NEUROZENÉ** z řad měšťanstva; náměty vycházely ze **SOUDOBÉHO ŽIVOTA**.

3. Vysvětli následující pojmy.

BAJKA	krátký alegorický (jínoutajný) prozaický nebo veršovaný příběh; zvířata, případně věci nebo rostliny jednají jako lidé; v závěru přináší morální ponaučení;
EPOS	rozsáhlá veršovaná skladba; chronologicky zachycuje vyprávění událostí, které jsou propojeny jednou nebo více postavami; pomalý tok děje; doplněn epizodami; vypravěč stojí mimo děj typy: hrdinský; rytířský; historický; duchovní; zvířecí; komický;
FRAŠKA	lidová hra; komedie s jednoduchým dějem; výrazné typy postav (kladné X záporné); výsměch lidským nedostatkům;
KOMEDIE	humorná divadelní hra; ukazuje život z veselejší stránky; zápletky mívají šťastné rozuzlení; smírný konec;
ÓDA	oslavná báseň; větší rozsah; oslavuje boha, hrdinu, něco vznešeného nebo velkého;
TRAGÉDIE	hra s vážným obsahem; hrdina se ocitá v dramatickém konfliktu se silami mocnějšími, než je on → v zápasu s nimi podléhá a často i umírá;
SATIRA	využívající komičnosti, výsměchu, karikatury a ironie ke kritice nedostatků a záporných jevů.